

ת"פ 50114/05/22 - מדינת ישראל נגד כרמל אולפינים בע"מ, אסף אלמגור, אייל פינטו, אורית ברחורדר

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 50114-05-22 מדינת ישראל נ' כרמל אולפינים בע"מ ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת, סגנית הנשיאה טל תדמור-זמיר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. כרמל אולפינים בע"מ 2. אסף אלמגור 3. אייל פינטו 4. אורית ברחורדר

החלטה

הנאשמים 2-4 מבקשים לקבל לידיהם רשימה מלאה ומעודכנת של חומרי החקירה בתיק והעתק של מסמכי העבודה וטיוטות חוות הדעת שערכו המומחים מטעם המאשימה, מכח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ").

כתב האישום

1. בכתב האישום שהוגש בחודש מאי 2022, נטען כי הנאשמת 1 היא חברת בת של בתי הזיקוק בחיפה ועוסקת, בין היתר, בייצור ושיווק פולימרים המשמשים לתעשיית הפלסטיק. בהתייחס לנאשמים 2-3 נטען כי הם מנהלים פעילים בנאשמת 1 ובהתייחס לנאשמת 4 נטען כי היא פקידה אחראית מטעם הנאשמת 1 על תחום איכות הסביבה. עוד נטען בכתב האישום כי הנאשמת 1 מפעילה את מתקן האתילן, שבו מותקן לפיד (להלן: "הלפיד") וכי בין השנים 2016-2018 היא הפעילה את הלפיד שלא על פי ההוראות וההיתר הרלבנטי ובכך גרמה זיהום אוויר חזק ובלתי סביר.

מכאן יוחסו לנאשמת 1 עבירות של עיסוק בניגוד לתנאי רישיון עסק; גרימת זיהום אוויר חזק או בלתי סביר; הפעלת מקור פליטה טעון היתר פליטה בניגוד לתנאיו; והפרת הוראות אישיות ואילו לנאשמים 2-4 יוחסה עבירה של הפרת אחריות נושא משרה - הן מכח חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968; הן מכח החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961; והן מכח חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

תמצית טענות הצדדים

עמוד 1

2. **הנאשמים** טוענים בבקשה כי כתב האישום נגדם מבוסס על שלוש חוות דעת של שני מומחים מטעם המאשימה ובנסיבות אלה, מסמכי העבודה של המומחים, תכתובות שהוחלפו בינם ובין נציגי המאשימה והטיוטות שקדמו לחוות הדעת חיוניים להגנת הנאשמים. הנאשמים מוסיפים ומבקשים רשימה של כלל חומרי החקירה שנאספו או נרשמו בידי הרשות החוקרת.

בטיעוניהם בעל פה בדיון מיום 5.1.23 הוסיפו ב"כ הנאשמים וטענו כי החוקים הרלבנטיים אינם כוללים הגדרה של "ערבול יעיל" או "יעילות מרבית" שבגינם הועמדו הנאשמים לדין וכי חוות דעת המומחים הן שקובעות את הנורמה האוסרת. עוד טענו כי חוות הדעת הראשונה נערכה על ידי מר לסט בשנת 2017, לאחריה נערכה חוות דעת נוספת על ידי מר מושנברג בשנת 2018 ולאחריה מר לסט שוב ערך חוות דעת בשנת 2022. במכלול הנסיבות, טענו, יש חשיבות לחשיפת התכתובות בין המומחים או בין המומחים ובין נציגי המאשימה.

3. **ב"כ המאשימה** הבהיר בדיון מיום 5.1.23 כי אין בידיו חומר נוסף על החומר שפורט ברשימה שהועברה לידי הנאשמים. בהתייחס לתיקי העבודה של המומחים, נטען כי מר מושנברג אינו עובד עוד במשרדי המאשימה ולכן לא ניתן לקבל מסמכים שערך, ככל שהיו כאלה. אשר לחוות הדעת של מר לסט, נטען כי הוא ערך 5 טיוטות, שמהוות חומר פנימי ולא חומר חקירה, כפי שנקבע בפסיקה. ב"כ המאשימה הדגיש כי למעט הטיוטות האמורות אין "תיק עבודה" וכי המקורות שעליהם מר לסט ביסס את חוות דעתו מפורטים בחוות הדעת עצמה.

ביום 5.3.23, בהתאם להחלטה שניתנה לאחר שמיעת טענות הצדדים, הודיעה המאשימה כי אין בידה או בידי מר מושנברג מסמכים נוספים שנוגעים לחוות דעתו ולא הועברו לנאשמים וכי אין בנמצא תכתובות בין מר לסט או מר מושנברג ובין גורמי החקירה. בהתייחס לחוות דעתו של מר לסט, המאשימה העבירה לעיון בית המשפט 19 הודעות דואר אלקטרוני שהועברו בין מר לסט ובין מר מושנברג ובין מר לסט ובין נציגי המאשימה.

דין

4. הוראות סעיף 74 לחסד"פ מבססות את זכותו של נאשם לעיין בחומר החקירה המצוי בידי גורמי החקירה והתביעה והנוגע לאישום. זכות זו נגזרת מהזכות להליך הוגן ונועדה לפרוש בפני הנאשם את מלוא החומר הרלוונטי לאישום נגדו, באופן שיאפשר לו להתמודד עם ההאשמות נגדו ולהצביע על חומר ראייתי שיש בו כדי לסייע לו בהגנתו.

5. לעניין פרשנות המונח "חומר חקירה", המבחן שאומץ על פי רוב בפסיקה הוא מבחן גמיש, שבמסגרתו יש לבחון בכל מקרה לגופו את טיב החומר שלגביו קיימת שאלה אם הוא מהווה "חומר חקירה" ואת מידת הרלוונטיות והזיקה בינו ובין האישום. עוד נקבע בפסיקה כי יש להעניק למונח זה פרשנות מרחיבה וכי אם מתעורר ספק שחומר מסוים מהווה "חומר חקירה", יפעל הספק לטובת הנאשם, במובן זה שהחומר יועבר לעיונו. נקבע כי על בית המשפט לבחון תחילה אם קיים ולו "קצה חוט" שעשוי ללמד על זיקה בין החומר המבוקש ובין האישומים המיוחסים לנאשם. אם התשובה לשאלה זו חיובית, הרי שככלל יש לסווג חומר זה כ"חומר חקירה" שיועבר לידי הנאשם, למעט במקרים שבהם מדובר בתרשומת פנימית שאינה כוללת נתונים חדשים שעשויים לסייע לנאשם; במקרים שבהם קיים אינטרס ציבורי כבד

משקל שמצדיק הימנעות מכך; וכאשר חלות הוראות דין מיוחדות שאוסרות על מסירתו (בש"פ 9287/20 **שאול אלוביץ** נ' **מדינת ישראל** (14.1.21); בש"פ 4970/19 **בנימינוב נ' מדינת ישראל** (18.8.19); בש"פ 8762/18 **שם טוב נ' מדינת ישראל**, פסקה 15 (29.1.19)).

6. השאלה אם טיוטות חוות דעת מומחה או תכתובות שהוחלפו בין המומחה ובין גורמי המאשימה מהוות "חומר חקירה" נדונה בפסיקה לא אחת והקביעות בעניין זה אינן חד משמעיות. בבש"פ 7219/07 **אדריאן שורץ הרמן נ' מדינת ישראל** (28.10.07) נקבע כי טיוטות חוות דעת אינן מהוות "חומר חקירה" ובבש"פ 6384/19 **סלמאן עאמר נ' מדינת ישראל** (30.10.19) בית המשפט העליון חזר על אותה קביעה. עם זאת, ניתן למצוא במאגרי הפסיקה החלטות רבות אחרות שבהן נקבע כי תכתובות וטיוטות של חוות דעת מהווים "חומר חקירה" שיש להמציאו לידי ההגנה.

כך למשל, בבע"ח (מחוזי חיפה) 31644-10-19 **מדינת ישראל נ' בתי זקוק לנפט בע"מ** (27.11.19) - שם נדונה בקשה זהה לבקשה שבפניי, בנסיבות דומות לנסיבות התיק דנן. הנאשמים - בתי הזיקוק ומנהלים פעילים בחברה - הועמדו לדין, בין היתר, בגין הפרת תנאים בהיתר רעלים ובהיתר פליטה, בעקבות שריפה שפרצה באחד ממכלי החברה. גם שם המאשימה ביססה את כתב האישום על חוות דעת של מספר מומחים והנאשמים ביקשו לקבל לידיהם את החומרים ששימשו לעריכת חוות הדעת, לרבות את התכתובות בין המומחים ובין עצמם ובין המומחים ובין גורמי החקירה או נציגי המאשימה. בית משפט השלום (כבוד השופטת פיקוס-בוגדאנוב) ערך הבחנה בין תרשומות פנימיות, כהגדרתן בפסיקה, ובין תכתובות שמהוות אמרות של עדי התביעה או תכתובות שמהוות החלפת דעות או התייעצות מומחים בין העדים המומחים והורה על העברת התכתובות האחרונות לידי ההגנה. עוד הורה בית המשפט על העברת טיוטות חוות דעת המומחים לידי ההגנה. המאשימה הגישה ערר על ההחלטה ובית המשפט המחוזי דחה את הערר, בקובעו כי הן שיח בין המומחים ובין גורמי החקירה והן הערות של צוות החקירה לחוות דעת המומחה עשויות להיות רלבנטיות להגנת הנאשמים במסגרת חקירת המומחים בנוגע למומחיותם ואמינותם.

7. נחזור לענייננו.

טרם דיון בשאלה אם יש להעביר לעיון ההגנה את טיוטות חוות הדעת או תכתובות שהוחלפו בין המומחים או בין המומחים ובין נציגי המאשימה, אציין כי לאור הצהרת ב"כ המאשימה שלפיה הרשימה שהועברה לנאשמים כוללת את מלוא החומרים שמצויים בידי המאשימה וכי אין בידיה חומרים נוספים או תרשומות נוספות שלא הועברו לנאשמים - לא מצאתי טעם לדון בפריט זה שבבקשה.

אשר לטיוטות חוות הדעת ולתכתובות בין המומחים או בין המומחים ובין נציגי המאשימה -

עיינתי בחומר שהמאשימה העבירה לעיוני. מדובר בתכתובות בין המומחים (מר לסט ומר מושנברג), בתכתובות בין גורמי החקירה או בעלי תפקידים במאשימה ובין מר לסט וב-6 טיוטות לחוות דעתו של מר לסט. לאחר עיון בחומר מצאתי כי חלק מהתכתובות אכן מהוות "תרשומת פנימית" שאין להעביר לעיון ההגנה. עם זאת, מרבית התכתובות קדמו לחוות דעתו הראשונה של מר לסט והן עשויות להיות רלבנטיות להגנת הנאשמים בחקירתו הנגדית של מר לסט. אני סבורה כי על המאשימה להעביר תכתובות אלה לידי ההגנה. כך גם בנוגע לתכתובות שמהוות התייעצות מומחים ולתכתובות שכוללות נתונים ששימשו לעריכת חוות הדעת של המומחים.

על כן, אני מורה למאשימה להעביר לעיון ההגנה את 6 טיוטות חוות הדעת של מר לסט ואת תכתובות המייל, שיפורטו להלן:

- חלופת מיילים בין מר לסט ובין מר מושנברג מיום 13.10.16 (3 תכתובות)
- מייל ממר לסט לגב' לאורה ולגנאדי מיום 13.10.16
- שני מיילים ממר לסט למר מושנברג, לגב' נורית שטרוק, למר חוזאם זריק, לגב' גלי דינס ולגב' נעה גושן מיום 26.10.16
- מייל ממר לסט מיום 6.11.16
- חלופת מיילים מיום 13.11.16, לרבות מייל ממר וולפנג דורה (7 תכתובות)
- מייל ובו הערות של גב' נורית שטרוק לטיטות חוות דעתו של מר לסט
- מייל ממר לסט לגב' נעה גושן, למר שי מושנברג ולמר צו גלין מיום 15.2.17, בצירוף טיוטת חוות דעת של מר לסט, לאחר הערותיה של הגב' שטרוק.
- מייל מגנאדי מיום 6.4.17 (נתוני הזרמות ללפיד בשנים 2013-2017)
- מייל מהגב' רוזלין אטיס מיום 13.9.21 - עד המילים "הדברים צריכים לקבל ביטוי במסגרת חוות הדעת"
- מייל ממר כאמל קזאמל למר לסט מיום 5.10.17

כדי לאפשר את העברת החומר שפורט לעיל, קובעת **דין ליום 16.7.23 בשעה 12:00**.

המזכירות תשלח לצדדים העתק ההחלטה.

החומר יוחזר למאשימה באמצעות המזכירות.

ניתנה היום, י' סיוון תשפ"ג, 30 מאי 2023, בהעדר הצדדים.